

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

WŁODZIMIERZ REMBISZ

**MECHANIZM REGULACYJNY RYNKU
I JEGO EFEKTY W SEKTORZE
ROLNO-ŻYWNOŚCIOWYM**

WARSZAWA 2020

**MECHANIZM REGULACYJNY RYNKU
I JEGO EFEKTY W SEKTORZE
ROLNO-ŻYWNOŚCIOWYM**

WŁODZIMIERZ REMBISZ

MECHANIZM REGULACYJNY RYNKU I JEGO EFEKTY W SEKTORZE ROLNO-ŻYWNOŚCIOWYM

WARSZAWA 2020

Prof. dr hab. Włodzimierz Rembisz (ORCID nr 0000-0001-9941-3398)
jest pracownikiem naukowym Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego.

Recenzent

Prof. dr hab. Bogdan Klepacki

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Korekta

Barbara Pawłowska

Redakcja techniczna

Leszek Ślipki

Projekt okładki

Leszek Ślipki

ISBN 978-83-7658-839-1

Ark. wyd. 8,86

Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB

ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa

tel.: (22) 505 46 85

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

Wstęp	7
1. Rynkowy mechanizm ustalania ceny między producentem i przetwórcą	9
<i>Problem i założenia ujęcia analitycznego. Cena produktu w transakcji. Znaczenie ceny skupu dla producenta. Znaczenie ceny skupu dla przetwórcy. Cena skupu jako cena równowagi. Oczekiwania producenta i przetwórcy co do ceny skupu. Równość korzyści producenta i przetwórcy odnośnie ceny skupu. Nierówności dopuszczające zawarcie transakcji. Równość popytu i podaży z perspektywy przetwórcy i producenta. Oczyszczanie rynku. Cena skupu w polityce rolnej</i>	
2. Cena skupu w funkcji celu producenta	26
<i>Funkcja celu producenta rolnego przy danych cenach skupu. Inne ujęcia funkcji celu producenta rolnego. Wrażliwość cen skupu na zmiany podaży produktów rolnych. Przychód producenta a elastyczność cenowa popytu na produkty. Przychód producenta rolnego a zmiany cen skupu. Podaż oraz koszty i cena minimalna perspektywa producenta</i>	
3. Cena skupu w funkcji celu przetwórcy	39
<i>Formalny opis funkcji celu przetwórcy rolno-żywnościowego. Finansowy aspekt funkcji celu przetwórcy. Obecne i przyszłe tendencje w spożyciu a funkcja celu przetwórcy. Popyt i cena skupu oraz rozstęp cenowy dla przetwórcy</i>	
4. Producent i przetwórcza oraz rynek skupu i detaliczny a rozstęp cenowy	47
<i>Rozstęp cenowy a równowaga na rynku skupu i detalicznym. Rozstęp cenowy a zgoda co do ceny skupu. Relacja rynkowa producenta i przetwórcy. Model Heina – relacje rynków detalicznego i skupu</i>	
5. Ryzyko cenowe producenta i przetwórcy	58
<i>Kwestia ryzyka cenowego. Opisowe ujęcie kwestii ryzyka cenowego. Oplacalność i ryzyko cenowe producenta rolnego. Efektywnościowa neutralizacja spadku cen otrzymywanych. Oplacalność produkcji i ryzyko cenowe przetwórcy rolno-spożywczego. Reakcje wzajemne ceny skupu i ceny dobra finalnego</i>	
6. Specyficzne cechy mechanizmu rynku rolnego	69
<i>Modele ceny skupu obok modelu pajęczyny. Model racjonalnych oczekiwań co do ceny skupu. Model uczenia się z doświadczenia odnośnie ceny skupu. Istota modelu pajęczyny cenowej. Model pajęczyny cenowej analitycznie. Model efektu Kinga. Kwestia stabilizacji cen skupu. Model efektu Kinga inaczej. Poziom zapasów produktów rolnych a ich ceny. Cena skupu a jakość produktu. Aspekty przestrzenne ceny skupu</i>	

7. Mikroekonomia ryzyka cenowego i dochodowego	88
<i>Podstawy ryzyka cenowego i dochodowego. Funkcja celu producenta a ryzyko cenowe. Wrażliwość cenowa podaży a ryzyko dochodowe. Cenowa elastyczność popytu na produkty rolne a ryzyko dochodowe. Relacje cen otrzymywanych i płaconych w ryzyku cenowym. Dodatkowe kwestie ryzyka cenowego na rynku rolnym. Zarządzanie ryzykiem cenowym i dochodowym. Rachunki stabilizacji dochodów producentów rolnych</i>	
8. Relacje czynnikowe w rolnictwie w modelu rekurencyjnym.	108
<i>Struktura modelu. Rozwinięcie modelu. Popyt na czynniki produkcji. Ceny czynników produkcji. Implikacje modelu</i>	
9. Relacje techniczne i wydajność czynnika pracy	117
<i>Uzbrojenie czynnika pracy w kapitał i ziemię. Miękką interpretacją wpływu tych wskaźników na wydajność pracy. Wskaźniki a rozwój rolnictwa. Techniczne uzbrojenie pracy i wskaźnik koncentracji. Integracja wpływu na rozwój rolnictwa obu wskaźników</i>	
10. Wydajność, wynagrodzenie czynnika pracy i poziom cen skupu	124
<i>Wydajność czynnika pracy i ceny skupu a dochody. Relacje wydajności, cen skupu i dochodów. Oczekiwania co do cen skupu a wydajność i wynagrodzenie czynnika pracy. Warunek stabilnych cen skupu przy wzroście dochodów producentów. Warunek nieinflacyjnego wzrostu dochodów w rolnictwie. Relacja wynagrodzenia do wydajności czynnika pracy. Udział kosztów pracy w cenie produktu</i>	
11. Poprawa wydajności pracy w skali sektora i u producenta dla danych cen skupu	136
<i>Rekurencyjne relacje wydajności i dochodów przy danej cenie skupu. Spadek zatrudnienia a poprawa wydajności pracy w skali rolnictwa. Wzrost wydajności czynnika pracy w rachunku marginalnym. Koncentracja warunkiem poprawy wydajności w gospodarstwie rolnym. Substytucyjność źródeł poprawy wydajności czynnika pracy. Ogólny aspekt ograniczeń popytowych i wzrostu dochodów w rolnictwie</i>	
Podsumowanie	154
Bibliografia	156